

Turinys

III Parengiamieji aktai

AUDITO RŪMAI

2020/C 109/01

Nuomonė Nr. 1/2020 (pagal SESV 322 straipsnio 1 dalies a punktą) dėl Komisijos pasiūlymo dėl reglamento dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų, susijusių su 2021 m. bendra žemės ūkio politika (COM(2019) 581 final) .....

1

III

(Parengiamieji aktai)

AUDITO RŪMAI

NUOMONĖ Nr. 1/2020

*(pagal SESV 322 straipsnio 1 dalies a punktą)***dėl Komisijos pasiūlymo dėl reglamento dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų, susijusių su 2021 m. bendra žemės ūkio politika (COM(2019) 581 final)**

(2020/C 109/01)

TURINYS

	<i>Dalis</i>	<i>Puslapis</i>
ĮVADAS	01-06	3
I DALIS. BENDROS PASTABOS	07-11	4
Pereinamojo laikotarpio trukmė	07-09	4
Finansavimo paskirstymas	10-11	4
II DALIS. KONKREČIOS PASTABOS	12-25	4
Kaimo plėtros programų pratęsimas	12-16	4
Daugiamečiai įsipareigojimai	17	6
Siūlomas 2014–2020 m. vertinimo atidėjimas	18-20	6
Teisės į išmokas	21–22	7
Krizių rezervas	23	7
Sektorinės pagalbos schemas	24–25	7
IŠVADA	26–27	7
PRIEDAS		9

EUROPOS SĄJUNGOS AUDITO RŪMAI,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 287 straipsnio 4 dalį ir 322 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. bendros žemės ūkio politikos ⁽¹⁾ (toliau – siūlomas pereinamojo laikotarpio reglamentas),

atsižvelgdami į 2020 m. sausio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/127, kuriuo dėl finansinės drausmės nuo 2021 finansinių metų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 ir dėl lankstaus lėšų pervedimo tarp ramsčių 2020 kalendoriniais metais iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1307/2013 ⁽²⁾ (toliau – iš dalies keičiantis reglamentas),

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų rėmimo taisyklės ⁽³⁾ (toliau – BŽŪP strateginių planų reglamentas),

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą dėl reglamento dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos ⁽⁴⁾ (toliau – horizontalusis reglamentas),

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1308/2013, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 251/2014, (ES) Nr. 228/2013 ir (ES) Nr. 229/2013 ⁽⁵⁾,

atsižvelgdami į Audito Rūmų metines ir specialiąsias ataskaitas ir Nuomonę Nr. 7/2018 dėl Komisijos pasiūlymų dėl bendros žemės ūkio politikos po 2020 m. ⁽⁶⁾

⁽¹⁾ COM(2019) 581 final. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 229/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 nuostatos dėl 2021 m. išteklių ir jų skirstymo ir iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013, (ES) Nr. 1307/2013 nuostatos dėl 2021 m. išteklių ir taikymo.

⁽²⁾ OL L 27, 2020 1 31, p. 1.

⁽³⁾ COM(2018) 392. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013.

⁽⁴⁾ COM(2018) 393. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013.

⁽⁵⁾ COM(2018) 394. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas, (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų, (ES) Nr. 251/2014 dėl aromatizuotų vyno produktų apibrėžties, aprašymo, pateikimo, ženklavimo ir geografinių nuorodų apsaugos, (ES) Nr. 228/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams, ir (ES) Nr. 229/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egejo jūros saloms.

⁽⁶⁾ Nuomonė Nr. 7/2018 dėl Komisijos pasiūlymų dėl reglamentų, susijusių su bendra žemės ūkio politika po 2020 m. (OL C 41, 2019 2 1, p. 1).

atsižvelgdami į 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento prašymą parengti nuomonę dėl minėtojo pasiūlymo dėl pereinamojo laikotarpio reglamento ⁽⁷⁾,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

ĮVADAS

1 2018 m. birželio mėn. paskelbti Komisijos pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ⁽⁸⁾ dėl bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) po 2020 m. apėmė naują politikos įgyvendinimo modelį, kuris turėtų įsigaliooti 2021 m. sausio 1 d. Komisija siekia pereiti nuo atitiktimi grindžiamo prie veiksmingumu grindžiamo BŽŪP įgyvendinimo modelio, paremto valstybių narių rengiamais strateginiais planais.

2 2018 m. lapkričio mėn. paskelbėme nuomonę ⁽⁹⁾ dėl Komisijos pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl BŽŪP po 2020 m. Šioje nuomonėje analizavome, ar šiuose pasiūlymuose tinkamai atsižvelgta į politikos poreikius, tikslus, indėlį ir rezultatus ir ar tai tinkamai susieta. Padarėme išvadą, kad politikos tikslai nėra aiškiai susieti su intervencinėmis priemonėmis ar jų išdirbiais, rezultatais ir poveikiu. Nustatėme, kad skirstant lėšas neatsispindi numatyta ES pridėtinė vertė. Apskritai, pasiūlyta BŽŪP reforma neatitinka ES užmojų įgyvendinti ekologiškesnį ir griežtesnį veiksmingumu grindžiamą modelį. Pasiūlyta reforma apima priemones, kuriomis siekiama aplinkos ir klimato tikslų, tačiau šie tikslai nėra nei aiškiai apibrėžti, nei išreikšti kiekybiniais tiksliniais rodikliais. Pažymėjome, kad Komisija nebegalės kiekybiškai nustatyti pažeidimų atliekant mokėjimus galutiniam paramos gavėjams masto. Taip pat padarėme išvadą, kad dėl pasiūlymo tampa sunkiau taikyti vieno bendro audito principą, – visų pirma dėl pasikeitusio tvirtinančiųjų įstaigų vaidmens, daugiausia tikrinant atitiktį, – ir todėl mažinti kontrolės našta.

3 Pagal pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl BŽŪP po 2020 m., valstybės narės turėtų pateikti Komisijai savo BŽŪP strateginius planus ne vėliau kaip iki 2020 m. sausio 1 d. Tada Komisija planus įvertins ir patvirtins. 2020 m. vasario mėn. teisės aktų leidėjai dėl teisėkūros pasiūlymų dar nebuvo susitarę.

4 Atsižvelgdama į tai, kad vėluojama priimti BŽŪP po 2020 m. taisykles, 2019 m. spalio 31 d. Komisija paskelbė du pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, susijusių su 2021 m. BŽŪP. 2020 m. sausio mėn. Parlamentas ir Taryba patvirtino vieną iš pasiūlytų reglamentų ⁽¹⁰⁾. Šioje nuomonėje aptariamas antrasis pasiūlymas – pasiūlymas dėl pereinamojo laikotarpio reglamento. Jame nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF).

5 Komisijos siūlomas pereinamojo laikotarpio reglamentas grindžiamas prielaida, kad naujos BŽŪP įvedimas bus atidėtas vieniems metams. Siūlomas reglamentas apima pereinamojo laikotarpio nuostatas (I antraštinė dalis), galiojančių teisės aktų pakeitimus (II antraštinė dalis), nuostatas dėl jo įsigaliojimo (III antraštinė dalis) ir priedus, kuriuose nurodomos 2021 m. Sąjungos paramos sumos.

6 Šiame dokumente pateikiamos bendros pastabos (I dalis), konkrečios pastabos (II dalis) ir redakciniai pasiūlymai (priedas). Mūsų pagrindiniai kriterijai, pagal kuriuos analizavome siūlomą pereinamojo laikotarpio reglamentą, buvo teisinės sistemos aiškumas ir biudžetinis apdairumas. Savo analizėje taip pat vertiname poveikį BŽŪP po 2020 m.

⁽⁷⁾ Europos Parlamento generalinio sekretoriaus pavaduotojo raštas, nuoroda A/114 858 (D 202 112 2019 11 27).

⁽⁸⁾ COM(2018) 392 final – 2018/0216 (COD); COM(2018) 393 final – 2018/0217 (COD); COM(2018) 394 final. <https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment>.

⁽⁹⁾ Nuomonė Nr. 7/2018 dėl Komisijos pasiūlymų dėl reglamentų, susijusių su bendra žemės ūkio politika po 2020 m.

⁽¹⁰⁾ Reglamentas (ES) 2020/127.

I DALIS. BENDROS PASTABOS

Pereinamojo laikotarpio trukmė

7 Atkreipiame dėmesį į tai, kad pasiūlytu pereinamojo laikotarpio reglamentu pratęsiant dabartinės teisinės sistemos galiojimą iki tol, kol įsigalios nauja BŽŪP, siekiama suteikti tikrumo ir tęstinumo skiriant paramą ES ūkininkams ir kaimo plėtrai pereinamuoju laikotarpiu tose valstybėse narėse, kurios veikiausiai panaudos visas lėšas iki 2021 m. pabaigos. Į siūlomą pereinamojo laikotarpio reglamentą taip pat įtrauktos nuostatos dėl perėjimo nuo dabartinio prie kito BŽŪP laikotarpio.

8 Komisijos siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento I antraštinėje dalyje išdėstytose pereinamojo laikotarpio nuostatose daroma nuoroda į pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl BŽŪP po 2020 m.⁽¹¹⁾ Šie pasiūlymai glaudžiai susiję su 2021–2027 m. Sąjungos daugiamete finansine programa (DFP)⁽¹²⁾. Tačiau 2020 m. vasario pabaigoje teisės aktų leidėjai dar nebuvo priėmę nei 2021–2027 m. DFP, nei pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl BŽŪP po 2020 m. Manome, kad pereinamojo laikotarpio nuostatos iš principo neturėtų būti grindžiamos prielaida, kad būsimi reglamentai bus patvirtinti tokie, kokie buvo pasiūlyti⁽¹³⁾.

9 Atkreipiame dėmesį į pasiūlytą vienu metų pereinamąjį laikotarpį. Atsižvelgiant į Tarybos ir Europos Parlamento diskusijų dėl 2021–2027 m. DFP ir BŽŪP po 2020 m. dabartinę padėtį, gali būti sudėtinga parengti peržiūrėtas valdymo ir kontrolės sistemas, kad naująją teisinę sistemą ir BŽŪP strateginius planus būtų galima taikyti nuo 2022 m. sausio 1 d. Kita vertus, svarbu kuo greičiau pradėti tobulinti BŽŪP.

Finansavimo paskirstymas

10 Remiantis siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento aiškinamuoju memorandumu, pasiūlyme nurodyti finansiniai asignavimai „atitinka pasiūlyme dėl BŽŪP plano nurodytas lėšas ir yra suderinami su Komisijos pasiūlymu dėl 2021–2027 m. DFP“. Taigi finansiniai asignavimai neviršija 2014–2020 m. DFP ribų, tačiau jie dar gali būti keičiami, jeigu teisės aktų leidėjai susitars dėl 2021–2027 m. DFP, kurioje bus nustatytos kitokios sumos, nei dabar siūloma.

11 Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 312 straipsnio 4 dalį, jeigu susitarimas dėl 2021–2027 m. DFP nebus pasiektas iki 2020 m. pabaigos, 2021 m. bus taikomos 2020 m. viršutinės ribos. 2020 m. BŽŪP asignavimų viršutinės ribos yra didesnės nei 2021 m. viršutinės ribos, siūlomos 2021–2027 m. DFP ir BŽŪP strateginių planų reglamente⁽¹⁴⁾. Be to, pagal 2020 m. sausio mėn. priimtą iš dalies keičiantį reglamentą⁽¹⁵⁾ turi būti laikomasi EŽŪGF finansinės drausmės, t. y. užtikrinama, kad 2021 m. EŽŪGF metinė viršutinė išlaidų riba, sutarus dėl 2021–2027 m. DFP, nebūtų didesnė už DFP nustatytą viršutinę ribą.

II DALIS. KONKREČIOS PASTABOS

Kaimo plėtros programų pratęsimas

12 Siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 1 straipsnyje Komisija valstybėms narėms suteikia galimybę pasirinkti:

- pratęsti EŽŪFKP bendrai finansuojamų kaimo plėtros programų arba tam tikrų regioninių kaimo plėtros programų galiojimą iki 2021 m. gruodžio 31 d. ir finansuoti šias pratęstas programas iš atitinkamų 2021 m. skirtų biudžeto lėšų, taikant tam tikrus apribojimus (žr. **15** dalį), arba
- pasinaudoti DFP reglamento projekto 8 straipsniu ir 2021 m. EŽŪFKP biudžeto asignavimus arba EŽŪFKP biudžeto asignavimų dalį, atitinkančią regionines kaimo plėtros programas, kurios nebuvo pratęstos, perkelti į 2022–2025 m. finansinius asignavimus.

⁽¹¹⁾ COM(2018) 392 final – 2018/0216 (COD); COM(2018) 393 final – 2018/0217 (COD); COM(2018) 394 final.

⁽¹²⁾ COM(2018) 322, COM(2018) 375.

⁽¹³⁾ Tai susiję su siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 1, 4 ir 6–8 straipsniais.

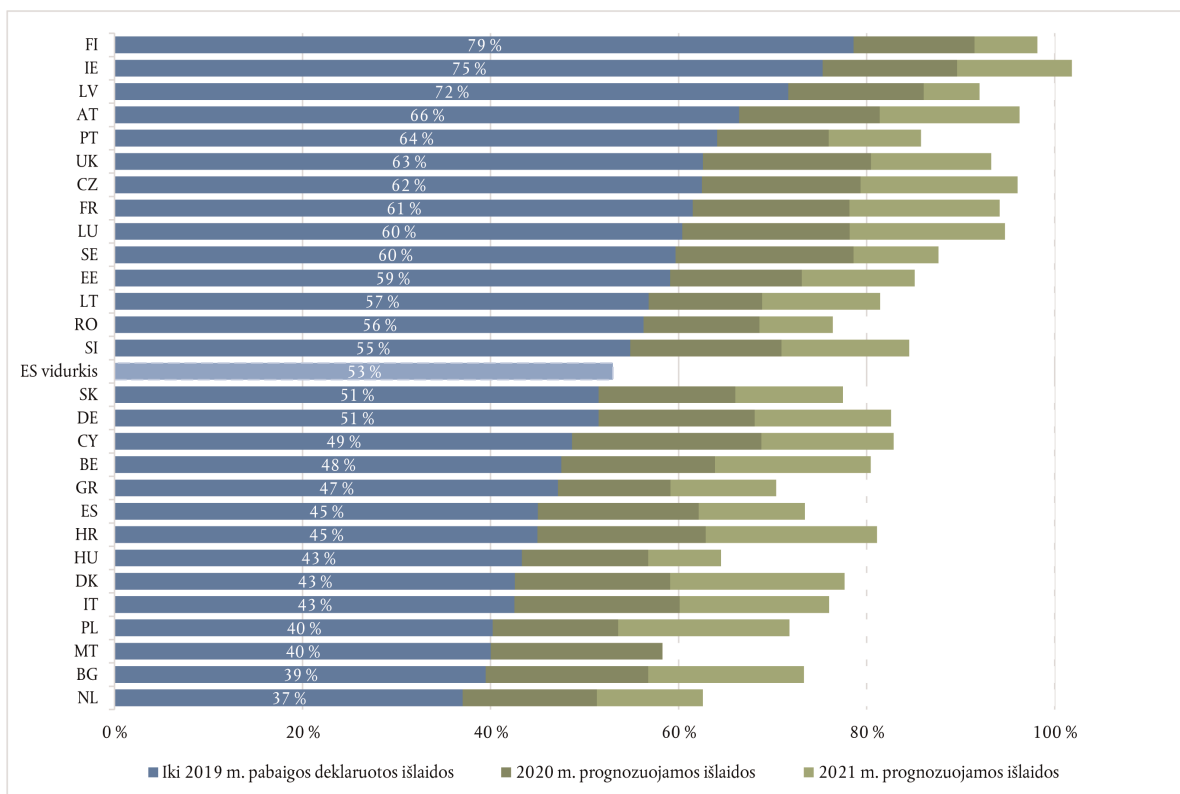
⁽¹⁴⁾ Nuomonės Nr. 7/2018 dėl Komisijos pasiūlymų dėl reglamentų, susijusių su bendra žemės ūkio politika po 2020 m., 24 dalis.

⁽¹⁵⁾ Reglamentas (ES) 2020/127.

13 Pereinamojo laikotarpio taisyklių poveikis EŽŪFKP išlaidoms priklauso nuo valstybių narių sprendimų pratęsti savo programų galiojimą arba jo nepratęsti, todėl šiame etape jis nėra aiškus. Pagal tai, kaip iki 2019 m. pabaigos valstybės narės naudojo EŽŪFKP paramą (žr. **1 diagramą**), galima numanyti, kad tik nedidelė valstybių narių dalis pasinaudos siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 1 straipsnio 1 dalimi ir panaudos savo biudžeto asignavimus 2021 m. Numatoma, kad 2020 m. pabaigoje nepanaudotos dabartinio programavimo laikotarpio lėšos sudarys nuo mažiau nei 10 % Suomijoje ir Airijoje iki beveik 50 % Nyderlanduose.

1 diagrama

EŽŪFKP lėšų panaudojimas valstybėse narėse 2014–2020 m.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis.

14 Siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Komisija gali nuspręsti, kad valstybės narės programos pratęsimas yra nepagrįstas. Tačiau reglamente nepaaiškinta, koku pagrindu Komisija jį vertintų kaip nepagrįstą.

15 Pagal siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 1 straipsnio 1 dalį, kai valstybė narė nusprendžia vieniems metams pratęsti savo kaimo plėtros programą ar kai kurias savo regionines kaimo plėtros programas, pratęstų programų „tikslas“ – išlaikyti bent tokį patį bendrą aplinkos ir klimato tikslų įgyvendinimo lygį, koks nustatytas šiuo metu galiojančiose taisyklėse⁽¹⁶⁾. Siūlomame pereinamojo laikotarpio reglamente vartojama ne tokia griežta formuluotė kaip dabartinėje sistemoje – pagal ją „bent 30 % viso [...] EŽŪFKP įnašo skiriama“ tokioms priemonėms. Tai gali reikšti, kad, numatant asignavimus 2021 m., programomis, kurios išvardytoms klimato ir aplinkos apsaugos priemonėms panaudojo daugiau nei 30 % lėšų, galėtų būti siekiama mažesnių aplinkos ir klimato tikslų. Bet kokiomis naujomis lėšomis, kurios naudojamos pagal senąsias taisykles, turėtų būti siekiama bent tokio paties ar didesnio užmojo aplinkos ir klimato tikslų nei iki šiol. Be to, bet koks poveikis BŽŪP išlaidų svarbos sprendžiant klimato kaitos klausimus mastui turėtų būti atspindėtas su poveikiu klimatui susijusiose Komisijos ataskaitose⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ 1 straipsnio 1 dalies ketvirta pastraipa: „Tokio dalinio pakeitimo tikslas – išlaikyti bent tokį patį bendrą EŽŪFKP išlaidų, skirtų to reglamento [Nr. 1305/2013] 59 straipsnio 6 dalyje nurodytoms priemonėms, lygį.“

⁽¹⁷⁾ Taip pat žr. Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 31/2016 „Panaudoti kas penktą ES biudžeto eurą klimato politikai: vykdomas ambicingas darbas, tačiau yra rimta rizika, kad tikslai nebus pasiekti“ 1, 2 ir 6 rekomendacijas.

16 Siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 1 straipsnio 1 dalies ketvirtoje pastraipoje minimas kaimo plėtros programos dalinis pakeitimas pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 ⁽¹⁸⁾ 11 straipsnio a punktą. Tokių pakeitimų atlikimo terminai nurodyti Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 808/2014 ⁽¹⁹⁾ 4 straipsnio 3 dalyje. Jeigu pakeitimas susijęs su „viso Sąjungos įnašo arba jo metinio paskirstymo programos lygiu pakeitimu“ ⁽²⁰⁾, pagal Reglamentą (ES) Nr. 808/2014, jis turėtų būti pateiktas Komisijai ne vėliau kaip iki 2020 m. rugsėjo 30 d. Priklausomai nuo to, kada siūlomas pereinamojo laikotarpio reglamentas įsigalios, Komisijai gali tekti pakeisti įgyvendinimo akte nurodytą pakeitimų pateikimo terminą.

Daugiamečiai įsipareigojimai

17 Remiantis siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 8 straipsniu, kad nebūtų didelio įsipareigojimų perkėlimo iš dabartinio kaimo plėtros programavimo laikotarpio į BŽŪP strateginius planus, naujų daugiamečių įsipareigojimų trukmė turėtų būti ne ilgesnė kaip treji, o ne penkeri metai. Valstybės narės galėtų pasiūlyti šiuos trumpesnius įsipareigojimus dėl trijų priemonių: agrarinės aplinkosaugos ir klimato, ekologinio ūkininkavimo ir gyvūnų gerovės. Dėl miškų aplinkosaugos priemonių (Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 34 straipsnis) naujų įsipareigojimų trukmė vis dar galėtų būti penkeri metai ar ilgesnė. Dabartiniai įsipareigojimai turėtų būti pratęsti ne ilgiau kaip vieniems metams. Daugiamečių įsipareigojimų trukmės apribojimas gali padėti apriboti perkeliamų įsipareigojimų lygį, kad jie nevaržytų būsimų biudžetų, nors vienu–trejų metų agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimai gali turėti mažesnę poveikį nei penkerių–septynerių metų įsipareigojimai.

Siūlomas 2014–2020 m. vertinimo atidėjimas

18 Siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 2 straipsnio 4 dalimi galutinis terminas, iki kurio Komisija turėtų parengti apibendrinamąją ataskaitą dėl EŽŪFKP *ex post* vertinimų, pratęstas iki 2026 m. gruodžio 31 d. Tai prieštarauja mūsų ankstesnėms rekomendacijoms ⁽²¹⁾ dėl DFP suderinimo su faktiniu išlaidų ciklu ir dėl išsamios išlaidų peržiūros prieš sudarant naują ilgalaikį biudžetą. Iš tiesų vėlavimas įgyvendinti programas pagal DFP yra bendra ir dažnai pasitaikanti problema, dėl kurios didėja rizika, kad pernelyg didelis dėmesys bus skiriamas lėšų įsisavinimui ir kad nauja DFP bus planuojama nežinant ankstesnio laikotarpio ES lėšų panaudojimo rezultatų.

19 Tai iliustruoja 2014–2020 m. EŽŪFKP paramos įsisavinimo lygis. **1 diagramoje** (žr. **13** dalį) matyti, kad dabartinio programavimo laikotarpio priešpaskutinių metų pabaigoje vidutinis EŽŪFKP paramos įsisavinimo lygis ES buvo 53 %. Tai reiškia, kad, kaip ir ankstesniais programavimo laikotarpiais, didelė išlaidų dalis tenka $n + 3$ laikotarpiui. Pagal pasiūlymą dėl 2021–2027 m. DFP reglamento ⁽²²⁾, Komisija naują DFP turėtų pasiūlyti 2025 m. Tačiau 2025 m. dar nebus baigtas 2014–2020 m. vertinimo ciklas, taip toliau didinant atotrūkį tarp DFP planavimo ir ankstesniais programavimo laikotarpiais patirtų išlaidų vertinimo. Tai reiškia, kad Komisija savo pasiūlymą dėl BŽŪP po 2027 m. rengtų išsamiai neįvertinusi 2014–2020 m. BŽŪP veiksmingumą.

20 Savo 2018 m. metinėje ataskaitoje ⁽²³⁾ rekomendavome, kad laikotarpiu po 2020 m. Komisija atsižvelgtų į trūkumus, kuriuos nustatėme dabartiniame veiklos peržiūros plane, „kad galėtų užtikrinti, jog rezultatų rodikliais būtų tinkamai išmatuojamas veiksmų poveikis ir kad jie būtų aiškiai susiję su intervencijomis ir politikos tikslais“. Savo Nuomonėje Nr. 7/2018 dėl pasiūlymo dėl BŽŪP po 2020 m. nustatėme, kad siūlomi rodikliai dar nėra visapusiškai išplėtoti, ir dėl jų pateikėme konkrečių pastabų ⁽²⁴⁾. Papildomas laikas iki naujojo BŽŪP laikotarpio nustatymo galėtų būti išnaudotas tobulinant būsimą veiklos peržiūros planą.

⁽¹⁸⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL L 347, 2013 12 20, p. 487).

⁽¹⁹⁾ 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL L 227, 2014 7 31, p. 18).

⁽²⁰⁾ Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 11 straipsnio a punkto iii papunktis.

⁽²¹⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 16/2017 „Kaimo plėtros programavimas: reikia mažinti sudėtingumą ir daugiau dėmesio skirti rezultatams“ 6 rekomendacija; Specialiosios ataskaitos Nr. 36/2016 „2007–2013 m. sanglaudos ir kaimo plėtros programų užbaigimo tvarkos vertinimas“ 4 rekomendacija.

⁽²²⁾ COM(2018) 322, COM(2018) 375.

⁽²³⁾ Audito Rūmų 2018 finansinių metų metinė biudžeto vykdymo ataskaita (OL C 340, 2019 10 8, p. 1).

⁽²⁴⁾ Nuomonės Nr. 7/2018 70 dalis ir I priedas.

Teisės į išmokas

21 Pasiūlyto BŽŪP strateginių planų reglamento 19 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms suteikiama galimybė nebeskirti bazinės pajamų paramos remiantis teisėmis į išmokas ir leisti, kad teisės į išmokas nustotų galioti 2020 m. gruodžio 31 d. Savo pasiūlymų dėl BŽŪP po 2020 m. poveikio vertinime⁽²⁵⁾, Komisija nurodė, kad panaikinus teises į išmokas sumažėtų administracinė našta. Savo nuomonėje⁽²⁶⁾ tai įvertinome kaip reikšmingą supaprastinimą. Siūlomame pereinamojo laikotarpio reglamente ši galimybė atidedama, tačiau jo 10 straipsnio 4 dalyje siūlomas visų teisių į išmokas ir (arba) rezervo vertės linijinis sumažinimas ar padidinimas siekiant prisitaikyti prie bazinės išmokos sistemos naujos viršutinės ribos.

22 Nuo tada, kai buvo paskelbti pasiūlymai dėl BŽŪP po 2020 m., vis daugiau dėmesio skiriama išmokoms netikriesiems ūkininkams, žemės ūkio paskirties žemę išgyjantiems tam, kad gautų BŽŪP išmokas. Komisija ir teisės aktų leidėjai papildomus metus galėtų išnaudoti tam, kad įvertintų, ar dėl šios rizikos reikia peržiūrėti pasiūlymų dėl BŽŪP po 2020 m. „tikrojo ūkininko“, „reikalavimus atitinkančio hektaro“ ir minimalios „žemės ūkio veiklos“ apibrėžčių reikalavimus, įskaitant sąvokos „ūkininko disponuojama žemė“ patikslinimą, neproporcingai nedidinant ūkininkams tenkančios administracinės naštos.

Krizių rezervas

23 Siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 9 straipsniu vieniems metams būtų pratęstas dabartinio krizių rezervo ir susijusio finansinės drausmės mechanizmo galiojimas. Atsižvelgiant į pasiūlymus dėl BŽŪP po 2020 m., tai reiškia, kad bet kokia suma, kuri nebuvo panaudota krizės priemonėms iki 2020 finansinių metų pabaigos, bus grąžinta ūkininkams, kurių tiesioginės išmokos buvo sumažintos pagal finansinės drausmės mechanizmą. Iki 2021 finansinių metų pabaigos krizių priemonėms nepanaudotos sumos ūkininkams nebus grąžintos, nes horizontaliuoju reglamentu⁽²⁷⁾ būtų sukuriamas žemės ūkio sektoriaus rezervas, į kurį kasmet būtų perkeliamas nepanaudotas rezervas.

Sektorinės pagalbos schemos

24 Reglamentu (ES) Nr. 1308/2013 nustatomos bendro žemės ūkio rinkų organizavimo taisyklės. Siūlomo pereinamojo laikotarpio reglamento 7 straipsniu keičiama tam tikrų pagalbos schemų trukmė. Jos turėtų būti įtrauktos į būsimus valstybių narių BŽŪP strateginius planus kaip sektorinės intervencinės priemonės, nurodytos siūlomo BŽŪP strateginių planų reglamento 39 straipsnio a–e punktuose.

25 Atkreipiame dėmesį į tai, kad sektorinės pagalbos schemų pratęsimui taikomos skirtingos taisyklės. Iki 2021 m. kovo 31 d. galiojančios alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių sektoriaus darbo programos tęstųsi iki 2021 m. gruodžio 31 d. Atsižvelgdamos į šį pratęsimą gamintojų organizacijos turėtų pakoreguoti savo darbo programas ir jas iki 2021 m. gruodžio 31 d. pateikti Komisijai. Dabartinės vyno ir bitininkystės sektorių paramos programos bus vykdomos iki jų galiojimo pabaigos, atitinkamai – 2023 m. spalio 15 d. ir 2022 m. liepos 31 d. Todėl jų vykdytojams nereikės imtis jokių specialių veiksmų. Dėl vaisių ir daržovių sektorių veiklos programų, kurios patvirtintos laikotarpiui po 2021 m. gruodžio 31 d., gamintojų organizacijos turėtų iki 2021 m. rugsėjo 15 d. pateikti prašymą atitinkamai valstybei narei dėl savo veiklos programos dalinio pakeitimo ar pakeitimo nauja veiklos programa. Priešingu atveju veiklos programa baigtųsi 2021 m. gruodžio 31 d.

IŠVADA

26 Komisijos siūlomas pereinamojo laikotarpio reglamentas atitinka tikslą pereinamoju laikotarpiu tęsti BŽŪP finansavimą pagal pasiūlymuose dėl BŽŪP po 2020 m. nustatytas sumas. Pažymime, kad siūlomas pereinamojo laikotarpio reglamentas turi įtakos keliems BŽŪP aspektams. Pratęsiant kaimo plėtros programas visų pirma daromas poveikis susijusiems daugiamečiams išipareigojimams, aplinkos ir klimato tikslams, vertinimo tvarkai ir mokėjimų asignavimų laikui.

⁽²⁵⁾ Poveikio vertinimas, SWD(2018) 301 final, 3 dalis, p. 131.

⁽²⁶⁾ Nuomonės Nr. 7/2018 63 dalis.

⁽²⁷⁾ Pasiūlymo dėl horizontaliojo reglamento (COM(2018) 393) 14 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodyta: „Be to, nukrypstant nuo Finansinio reglamento 12 straipsnio 2 dalies d punkto, visa nepanaudota 2020 m. pabaigoje turima krizių rezervo suma yra perkeliama į 2021 m. ir nėra grąžinama į biudžeto eilutes, skirtas 5 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytiems veiksams, kad būtų galima finansuoti žemės ūkio sektoriaus rezervą.“

27 Vėluojant priimti po 2020 m. taikytiną teisės aktų sistemą, bent vieniems metams atidedamas potencialiai ambicingesnės BŽŪP įgyvendinimas. Komisija ir teisės aktų leidėjai galėtų išnaudoti papildomą laiką sprendami šioje nuomoneje ir kituose dokumentuose mūsų aptartus klausimus, visų pirma susijusius su Žaliajame kurse išdėstytais klimato ir aplinkos iššūkiais, taip pat reaguodami į būtinybę užtikrinti patikimą būsimos BŽŪP valdymo sistemą ir pagerinti veiksmingumo vertinimą.

Šią nuomonę priėmė I kolegija, vadovaujama Audito Rūmų nario Nikolaos Milionis, 2020 m. vasario 26 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Europos Audito Rūmų vardu
Klaus-Heiner LEHNE
Pirmininkas

PRIEDAS

Pasiūlymo tekstas	Audito Rūmų pasiūlymai
<p>1 straipsnis</p> <p>EŽŪFKP lėšomis remiamų programų laikotarpio pratęsimas</p> <p>2. [...]</p> <p>Jeigu valstybė narė nusprendžia pasinaudoti 1 dalyje nustatyta galimybe tik tam tikrų regioninių programų atveju, šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytų skiriamų lėšų suma yra tai valstybei narei 2021 m. Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 I priede nustatyta suma, iš kurios išskaičiuojamos pratęsimoms regioninėms programoms iš biudžeto skiriamos lėšos, apie kurias pranešta pagal 2 dalies pirmą pastraipą.</p>	<p>1 straipsnis</p> <p>EŽŪFKP lėšomis remiamų programų laikotarpio pratęsimas</p> <p>2. [...]</p> <p>Jeigu valstybė narė nusprendžia pasinaudoti 1 dalyje nustatyta galimybe tik tam tikrų regioninių programų atveju, šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytų skiriamų lėšų suma yra tai valstybei narei 2021 m. Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 I priede nustatyta suma, iš kurios išskaičiuojamos pratęsimoms regioninėms programoms iš biudžeto skiriamos lėšos, apie kurias pranešta pagal <u>1</u> ~~2~~ dalies <u>antrą</u> ~~pirmą~~ pastraipą.</p>
<p>3 straipsnis</p> <p>Tam tikrų išlaidų rūšių atitiktis finansavimo reikalavimams 2021 m.</p> <p>(c) Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 67 straipsnio 2 dalyje nurodyta sistema taikoma teisiniams išpareigojimams, prisiimtiems pagal priemones, kurios atitinka pagal to reglamento 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktus ir 28–31, 33, 34 ir 40 straipsnius teikiamą paramą ir kurių atitinkamos operacijos yra aiškiai nurodytos; taip pat</p>	<p>3 straipsnis</p> <p>Tam tikrų išlaidų rūšių atitiktis finansavimo reikalavimams 2021 m.</p> <p>(c) Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 67 straipsnio 2 dalyje nurodyta sistema taikoma teisiniams išpareigojimams, prisiimtiems pagal priemones, kurios atitinka pagal ~~to~~ Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 21 straipsnio 1 dalies a ir b punktus ir 28–31, 33, 34 ir 40 straipsnius teikiamą paramą ir kurių atitinkamos operacijos yra aiškiai nurodytos; taip pat</p>
<p>8 straipsnis</p> <p>Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 daliniai pakeitimai</p> <p>(8) 75 straipsnio 1 dalis papildoma šia antra pastraipa:</p> <p>„Valstybė narė Komisijai pateikia programų, kurių 2014–2020 m. laikotarpį valstybė narė nusprendė pratęsti pagal Reglamento (ES) [XXXX/XXXX] [Šis reglamentas] 1 straipsnio 1 dalį, metinę įgyvendinimo ataskaitą pagal šios dalies pirmą pastraipą iki 2025 m. gruodžio 31 d.“;</p>	<p>8 straipsnis</p> <p>Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 daliniai pakeitimai</p> <p>(8) 75 straipsnio 1 dalis papildoma šia antra pastraipa:</p> <p>„Valstybė narė Komisijai pateikia programų, kurių 2014–2020 m. laikotarpį valstybė narė nusprendė pratęsti pagal Reglamento (ES) [XXXX/XXXX] [Šis reglamentas] 1 straipsnio 1 dalį, metinę įgyvendinimo ataskaitą pagal šios dalies pirmą pastraipą iki 2025 m. ~~gruodžio 31 d.~~ birželio 30 d.“;</p>
<p>10 straipsnis</p> <p>Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 daliniai pakeitimai</p> <p>(10) 36 straipsnio 1 dalyje įterpiama antra pastraipa:</p> <p>„Valstybės narės, taikančios vienkartinės išmokos už plotus sistemą 2020 m., ją toliau taiko po 2020 m. gruodžio 31 d.“</p>	<p>10 straipsnis</p> <p>Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 daliniai pakeitimai</p> <p>(10) 36 straipsnio 1 dalyje įterpiama ~~antra~~ <u>trečia</u> pastraipa:</p> <p>„Valstybės narės, taikančios vienkartinės išmokos už plotus sistemą 2020 m., ją toliau taiko po 2020 m. gruodžio 31 d.“</p>

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
L-2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT